

Prologus

hoc est qd dicit: **r** Quare omni reru' rē. in genealogia. scz xpi descriptaz. **s** Tempus. qz ibi tria tēpora describitur: vt vñ ē. **t** Ordo. qz ordinate pta: r psonē diuersis tēporibz describitur. **v** Numerus. qz sub certo numero. i. in tribus qterdenis pphendunt. **x** Dispositio vel rō. qz rōnabilē dīspōnūt. **y** Qd fidei necessariū est rē. Hoc est dicit ad hoc oia p dīca sic sūt ordinate descripta: vt oñdat qz xps ē rē: deus: qd credere necessariū ē ad salutē: r qd est rē: hō. vñ subdit: **z** Qui factus ē rē. qz onera legis voluit obseruare. hoc aut accipit de epla ad gal. iij. a Passus i carne oia in cruce fixit. i. oia peccata nostra in cruce destruxit: r accipit h de epla ad Col. ij. vbi dī sic: Delens qd aduersum nos erat cyrographus decreti. i. obligatiōē ad penā inferni: sed illuz tulit de medio affigēs illō cruci: r est locutio metaphorica ad similitudinē illi: qui destruxit aliquā chartā vel obligatiōē qz pforat eā vel corrūpit: sic chzistus p passiōē suā illud decretū quod crām obligatiōē hē destruxit. sequitur: **b** Et triūphās ea i semetipso. i. deicēs in corpe. pmo. **c** Resurgēs in corpe rē. Ad euidentiā hui' lre pphēdā dum qz pater r filius correlatiue dicunt: relatiua autē posita se ponūt: r pempta se perimūt: igit qz iudei noluerūt recipere chzistū abraē r ceteris pribz. pmissuz: ideo desierunt esse filij abraē. i. imitatores ipsius p fidē: r p ossequēs abraam r ceteri patres desierūt esse patres eoz: gentiles autē ecōuerso ad p dicationē aploz receperūt fidē chzisti: r ideo in loco iudeoz a fide abraē recedentiū facti sunt filij abraē: r sic paternitas qz desierat esse in abraā r ceteris patribz restituta est p filiationē gentiū: qz facti sunt imitatores eoz p fidē: r ecōtrario sibi filiatio restituta est in ipis credētibus: restituta p dīca paternitate: qz hōc ē nā correlatiuoz: vt dictum est: r hoc est quod dicit Hiero. Resurgēs in corpe. s. chzist' r pāpiens p dīcare baptisimū penitētiē in omnes gentes factus est restituens. **b** Nomē patris in patribz. s. antiquis. **c** Filio. hoc ē ad honore filij qz hoc cecidit ad honore chzisti. **d** Et filij nomē restituēs in filiis. i. in gentibz fidem recipientibz. **e** Patri. hoc est ad honore patris eterni. **f** Sine pncipio sine fine. qz chzistus fm diuinitatē manet in eternū. **g** Ostēdens vñū deū se esse cū patre. p opa. s. diuinitatē que egit: qz pna opatio vniuscuiusqz rei oñdit naturā eius. **h** Quia vñ est. s. deus qz est pater r filius: qz nō sunt duo dī sed vñ deus. **i** In quo euāgelio. Hoc est quarta ps hui' prologi in qz oñdit vtilitas hui' euāgelij mathei: pmo oñdit ista vtilitas in generali respectu oim fidelium: secūdo ostēdit in spālī qstū ad beatū hiero. ibi: In nobis em̄ hoc rē. In pma g pte ostēdit vtilitas qstū ad quatuor: qz illi qui legūt hoc euāgelij pfecte: illi possunt ppendere miserico:diā dei in vocatiōe mathei ad statū apli: r diligentia apli in scribēdo euāgelij: r dilectiōe dei: qz voluit incarnari: r pfectionē humanā que est in cōiunctiōe ad deū p fructiōē: qz voluit sibi naturā hu-

omniū rez: r pus: ordo: nūmer: dispositio v' rō: qd fidei necessariū ē deus xps est: qui factus ex muliere: factus sub lege: nat' ex v' gine: passus in carne: oia i cruce fixit: vt triūphans ea in semetipso: resurgēs in corpore et p'us nomē in p'ibz filio: r filij nomē p'ri restituēs i filiis: sine pncipio sine fine ostēdēs vñū se cū p'ie ee: qz vnus est. In quo euāgelio vtile ē desiderātibz tēu: sic pma vel media v' pfecta cognoscere: vt r vocatiō: apli: r opus euāgelij: r dilectiōez dei in carne nascētis p vniuersa legētes intelligāt atqz id in eo in qz rēphēnsi

manā cōiungere p ipsius assumptione: r hoc est qd dicit: i In quo euāgelio vtile ē desiderātibz deum id est noticiā dei. k Sic prima vel media. i. pncipiū mediū r finē hui' euāgelij in qz p'fictio. l Et r intelligāt vocatione apli in quo cōsistit p'fectio: qz de hoc fit ibi mētiō in Ep' euāgelij. qd ipse descriptit fideliter n Et dilectiōez dei in carne nascētis. qz ex dilectiōe voluit incarnari. sequitur:

sunt r apprehēdere appetūt recognoscāt. **q** Nobis em̄ in hoc studio argumēti fuit: r fides: facte rei tradere: r opantis v' intelligendā diligēter esse dispositionē querētibz nō tacere.

Explicat argumentū.

Sequit' plogus i matheū. **q** Atheus cū pmo p dīcasset euāgelium in iudea volens trāsire ad gentes primus euāgelium scripsit hebraice quod fratribz a quibz ibat ad moriā reliquit. **s** Sicut em̄ necesse fuit ad confirmatiōem fidei euāgelij p dīcare: sic r ptra hereticos

hoc fit ibi mētiō in Ep' euāgelij. qd ipse descriptit fideliter n Et dilectiōez dei in carne nascētis. qz ex dilectiōe voluit incarnari. sequitur: o In quo rēphēnsi sūt. i. ad hoc vtile est euāgelij hoc vtile gentes ipsuz. p Recognoscāt i eo. i. in chzistō eē suple id. o In qz rēphēnsi sūt: r apprehēdere appetūt. i. ipaz diuinitatē cui natura nra cōiuncta ē in chzistō i vnitate suppositi p incarnationē r quā appbendere querimus p fructiōez: r accipit ibi iste modus loquēdi epla ad p'bil. iij.

vbi dicit sic apostolus: Sequor autē si quomō apprehendam in quo r cōprehensus sum. q Nobis em̄ dicitur motiū Hieronymi ad transferenduz seu exponēdum mathei euāgelij. scz vt tradere certitudinem rei geste in euāgelio mathei: vbi ostenditur vera diuinitas r vera humanitas iesu chzisti: et hoc ē quod dicit: q Nobis em̄ in hoc rē. id est ratiōis motiue: quia argumētum quedam ratio est. r In hoc studio. id est ad studendū in hoc euāgelio trāsferendo r exponēdo. s Et fidem r pro. id est certitudinem. t Facte rei tradere. id est gestōū chzisti: r non tacere: sed magis suple declarare. y Querētibus. id est scire volentibus. r Dispositionē rei operantis in carne. scz assumpta. v Intelligendā esse diligēter. hoc est cum magna diligentia r studio: quia talibus reuelat euāgelij intelligentia: fm qz dicitur infra. vij. Querite r inuenietis: pulsate r aperietur vobis.

q Atheus. Prologus iste diuidit' i duas partes: quia primo scriptor hui' euāgelij manifestatur: secūdo sui euāgelij auctoritas declaratur: ibi. Cum autēz plures. In prima parte ostēditur quādo scripsit: quia p'mo inter alios euāgelistas. vbi scripsit: qz in iudea. qualiter scripsit: quia hebraice. quare scripsit: vt veritas euāgelij certa maneret apud credētes in iudea: a quibus recodebat volens p dīcare gentilibz: iudeis pro maiori parte in infidelitate obstinatis: hoc em̄ fuerat eis pceptum a domino fm qz dicit Actū. xij. Vobis autē oportebat p'mū loq' verbū dei: s qm̄ repulstis illud r vos indignos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes: sic. n. nobis pcepit de. h ac igit' d causa mathe' volēs trāsire ad p'ersionē gentiū scripsit fidelibz in iudea remanētibus euāgelij: vt illuc pcurrerent p certa regula ad euitandū errozes hereticoz in surgētū: r h est qd s' dicit b Sic vt em̄ rē. p dicationē. scz confirmata euidētibz signis: vt dicit mar. ylti. c Sic r p hereticos

Euangeliū Mathei

scribi. ut cessantib' miraculis: possem' recurrere ad do-
ctrinā euāgelicā: doctrinis & miraculis pfirmatā: sicut
ad regulā certā: hereses insurgētes pstantē. d. Cū
aut' plures rē. Hic ondit euāgelii mathei autenticiū
et p' ondit qd dicitū ē: secūdo declarā quōdā ibi positū:
ibi. Designant.

In pma pte dī
q sic plures scri-
pserūt euāgeliiū
Et aliq' scripse-
rūt s' noie apo-
stolor' & discipu-
lor' xpi: imicen-
tes eidē falsita-
tes: ut facit' sub
noie ap'lor' fi-
deles deapēnt.
Et ad hoc euitā-
dū quatuor euā-
gelia: quoru' scri-
ptores sūt certi &
noī: sunt ab ec-
clesia recepta et
approbata. Et h'
rōnabilit': qz nu-
mer' qternari'
euāgelioz fuit
pfigurat' ex eccl'
.j. ut p dicitū est.
Sūt em euāge-
liste qsi quatu-
or rote in qdri-
ga dñi qd' p'or-
tatur fides xpi
p totū mūdū: si-
militer gen' hu-
manū quadrup-
lici morte fuit

scribi. Cū aut' plures euā-
gelioz scripserint quatuor
tm habent auctoritatis te-
stimoniū: qz p quatuor mū-
ditatis: & sunt qsi quatuor
rote in qdriaga dñi q' vehit
eū per p'dicationē euāgelij
& genus humanū quadrifi-
da morte pemptū eoz erat
p'dicationē viuificandū vñ
& alioz euāgelia tēderunt:
nec recepta sunt: qz nolebāt
p'finitū numer' cassari. p-
pter v'itutē sacramēti. De-
signāt etiā euāgeliste qua-
tuor figuris: q' nō sunt rece-
ptorie sed iocundi mysterij
sibi p'scie. Mathe' in homi-
ne intelligit: qz circa huma-
nitatē xpi pncipalit' imora-

gemptū in trāsgressiōe ade: primo morte culpe: secūdo
morte nature qz p hoc incurrim' necessitate moriēdi:
tercio morte gehēne qz ex hoc oēs descēdebant ad lim-
bū vsqz ad liberationē p xpm factā: quarto morte ciui-
lis p'ne. Est em mors ciuilis seruit' vel exiliū p q' scin-
dit aliq's a cōitate. Per p'ctm aut' gen' humanū erat
eictū a ciuitate celesti & subditū seruituti dyaboli: ig'
p'dicationē fuit numer' qternarius euāgelioz: qz p ipoz
p'dicationē gen' hūanū q'drifida morte pemptū & vi-
uificandū designat. e. Designat etiā. Hic declaraf
quod dā dicitū: videlz qualis euāgelia p'dicta fu erunt
pfigurata. Et p' p' dicitis qualis in quatuor
facieb' significant' quatuor euāgeliste: sic patet text'.

Iber generatiōis ihu xpi. Euāge-
liū fm mathei diuidit' i duas par-
tes: qz pmo stabilit' subiectum suū
seu declarat. s. xpm verū esse hoīem:
& verū deū: secūdo determinat de re-
demptiōe nra facta p xpm: que inci-
pit in medio. iij. ca. ubi. Cū audisset
iesus q iohes tractat' esset. Iterū
pma diuidit' i quatuor fm q' qdruplic' declarat xpm
verū deū & verū hoīem. Primo. n. declarat hoc testimo-
nio angelico & p'betico. secūdo ex illustratiōe celesti &
veneratiōe regali: tercio ex p'dicationē iohis & testifica-
tiōe dei p'is: quarto ex demonis temptatiōe: & sanctor'
angloz obsequio: & veneratiōe: secūda incipit. c. sequē-
t' tercio: & quarta q'rtō. P'ia ad huc in duas: qz
ondit veritatē hūane nature: e' genealogiā describen-
do: secūdo veritatē diuine nature & modū sue p'cepti-
onis mirabile ondedo: ubi. C' b'isti aut' generatiō hūa-
ad huc diuidit' i tres: qz i describēdo genealogiā christi
p'mittit quēdā plogū seu p'fatōz: secūdo ponit eiusdē
genealogie descriptionē: ubi. Abraā. tercio genealogie
descripte recapitulatiōe: ubi. Omnes ergo generati-

ones. In pma. q' pte intitulat lib' suū a xpi generatiōe.
o. Liber gene. qz scripsit hebraice: ut visū c'mo d' aut be-
brcoz ē denotare libros ab eo d quo tractat in pncipio
sicut dicit' liber gene' qz in pncipio tractat de creatiōe
mūdi. Sūt mathe' qz incipit euāgeliiū a genealogia xpi:

incipit in leone: qz agit
de resurrectione: Lucas in
vitulo agēs de sacerdotio:
Iohes i aq'la scribēs sacra-
mēta diuinitatis: Xps vo-
quē describāt hō fuit de vir-
gine nat': vitul' in imolati-
one: leo i resurrectionē: aq'la
in ascēsiōe. Vel in homie
hūanitas: in vitulo sacer-
dotiū: in leone regnū: i aq'
la exp'mit diuinitat' sacm
Incipit euangelium fm
Matheū.

Iber ge-
neratiōis
iesu xpi fi-
lij dauid: fi-
lij abraā.
Abraā ge-
nuit ysaac

ideo ab ipso deno-
miat seu intitulat
ipm. Ro aut' qua-
re incipit a genea-
logia xpi bec fuit:
qz iudei negabant
iesum nazarenum
esse verū xpm: & de-
scēdisse a dauid: qz
galilē' erat fm q'
dicit' ioh. vi. Galilē-
id a galilea venit
xps. q. d. nō. ideo
subdit: Nōne scri-
ptura dicit: Quia
ex semie dauid et
de betheleē castello
vbi erat dauid ve-
nit xps: qsi dicant
sic: & ideo et h' w-
lebant false cōclu-
dere q nō esset ve-
re xps: nec ex semi-
ne dauid. Hūc ig'
errore volens ma-
the' excludere i p'nci-
pio euāgelij sui
ondit ipm a dauid
descēditē p ipius
genealogiā. ondit
etiā cū in betheleē
natiū: vt p' in p'nci-
sequē. c. lū nat'
esset iesus i betheleē iudejz fuerit' genealogia p'ceptus &
nutrit'. In describēdo genealogiā ponit duos p'ces tan-
q' radices: videlz dauid & abraā: qz ad istos facta sp'ali-
p'missio de xpo. Itē qz dō fuit pncipalis inf' reges: abraā
inf' p'iarbas: christus autē debebat descēdere ex patri-
archis & regibus. Proposit' autē dauid ipi abraā: licz sit
posterior fm temp' ppter eminentiā regie dignitatis: et
iterū vt cōueniēt' generatiōis ordo terat': quia sic a ra-
dice vltimo nomiata inchoatur: dicit ergo a Liber
generatiōis. supplendum est: Hic est liber fm modum
hebraicorum: vbi cōmuniter fit talis suppletio: vt p' Esaiē
.j. ca. C'isio Esaiē filij amos. subintelligit' bec est: & eodez
modo in pluribus alijs locis. b. Generatiōis. scz tem-
poralis: quia generatiōe christi ceterā describit ioban-
nes in pncipio euāgelij sui. c. Iesu christi. iesus est
nomen p'one christus nomen nature. Significat enim
duplicem naturā in vno supposito. s. diuinā & humanam
d. Filij dauid rē. Hoc est intelligendū fm naturam hu-
manam tm: vnde dicit apostolus Ro. j. Qui factus est ei
ex semie dauid fm carnes. e. Abraam rē. Hic incipit
christi genealogiam narrare: & diuidit' in tres partes fm
tres quaterdenas quas ponit in ista genealogia. P'ima
incipit ab abraam & terminat' in dauid indusue: secūda a
dauid ex d' sine & terminat' in ieconiā filijz ioseph indusue:
& tercia incipit a ieconiā filio p'dicti ieconie indusue: vt
videbitur et terminat' in christum indusue. secūda pars
incipit: ubi. Dauid autem. tercia ibi: Et post trāsmigra-
tionem babilonis. In p'ima ergo pcedit sic. f. Abra-
am genuit ysaac. nō facit mētiōe de ysinabele q' fuit fm'
abraā qz p ipm nō descēdit xps: sed p ysaac erat. p'miss'
eius aduent': fm q' scribit' Gen. xij. In ysaac vocabitur
tibi semen. & eadē ratiōe non fit mētiō de esau: cū subdit':
g. Ysaac aut' genuit iacob. qz anteq' eēt nati: iacob fuit
a deo dilect': vt p ipm descēderet christus: vt b' b'et' Ma-
lach. j. Iacob dilexi. esau aut' odio habui. Cōsiderandū
igit' q' h'c describit' genealogia christi descēdēdo: quia